

**การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง
อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร**

**THE DEVELOPMENT OF TEACHERS' COMPETENCE IN MANAGING LEARNING EXPERIENCE FOR
CREATIVE THINKING ENHANCEMENT OF EARLY CHILDHOOD AT THE SELF- HELP CHILD CARE CENTER
UNDER NAPHIANG SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION, KUSUMAN DISTRICT,
SAKON NAKHON PROVINCE**

เพ็ญศรี เยาวรัตน์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์**

ดร.พนารัตน์ บุตรชารี***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร 2) หาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 3) ติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 12 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 66 คน ได้แก่ 1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง จำนวน 4 คน 2) ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 60 คน 3) วิทยากร จำนวน 2 คน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการปฏิบัติการ 3) ขั้นการสังเกตการณ์ และ 4) ขั้นการสะท้อนกลับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 6 ประเภท ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบ 2) แบบประเมินแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ 3) แบบประเมินจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) แบบสังเกต 5) แบบสัมภาษณ์ 6) แบบประเมินตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

1.1 สภาพการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการประสบการณ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ โดยไม่สอดแทรกการสอนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ไม่มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์

คำสำคัญ การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้, การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโรงเรียนบ้านดอนตาลโนนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

1.2 ปัญหาการจัดประสบการณ์ ครูผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ครูขาดการบันทึกผลการจัดประสบการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ไม่มีบันทึกลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศแบบคลินิก

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

3.1) ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

3.2) ครูผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้

3.3) ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสกลนคร มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ปกครองต่อพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of This research were: 1) to explore condition and problems of learning experiences management for creative thinking enhancement of early childhood at the Self – Help Child Care Center under NaPhiang Subdistrict Administration Organization, Kusuman District, Sakon Nakhon Province, 2) to establish the guidelines for developing teachers' competence in managing learning experience for creative thinking enhancement of early childhood, and 3) to follow up and evaluate the development after the intervention. The target group involved a 12 co-researchers and 66 informants comprising four stakeholders who involved in educational management of Naphiang Subdistrict Administration Organization, 60 parents, and two resource persons. This action research employed two spirals of a four-stage approach comprising planning, action, observation, and reflection. The research instruments were a test, a lesson plan assessment form, an assessment form for learning experience management, an observation form, an interview form, and a self-assessment form. The statistics employed were mean, percentage, and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The conditions and problems of the learning experiences management for creative thinking enhancement of early childhood

1.1 Although the teachers followed the learning experience management in congruent with the guidelines developed by Local Administrative Organization, the integration of creative thinking was not fully implemented. There was also no provision of learning atmosphere to encourage the children's creativity expression. In terms of problems

1.2 The teachers reported their limited knowledge, understanding, and skills in managing learning experience. In addition, the teachers did not write post teaching remark and had no written record for

children's problematic behaviors. As a result, these features produced ineffective learning experience management.

2. The proposed guidelines of developing the teachers' competence in managing learning experience for creative thinking enhancement for early childhood involved 1) training workshop 2) clinic supervision.

3. The effects after the intervention revealed that

3.1 participating teachers gained knowledge and understanding about early childhood's creative think enhancement

3.2 participating teachers were able to write lesson plans concerning learning experience management for creative thinking enhancement

3.3 participating teachers were able to applied their knowledge into practice effectively.

Therefore, children at Naphiang Subdistrict administration Organization demonstrated their creative thinking behaviors at the highest level. Consequently, the parent satisfaction was also at a the highest level.

Keywords: Development of Teachers' Competence, Learning Experience Management, Creative Thinking Enhancement of Early Childhood.

ภูมิหลัง

ประเทศไทยให้ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังปรากฏใน “ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน” ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555- 2559) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนทุกช่วงวัยให้มีศักยภาพ สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการเกื้อกูลกัน สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และตระหนักถึงประโยชน์ ความสำคัญของการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า, 11)

การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เห็นคุณค่าของตนเองและสังคม เนื่องจากเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 5 ปี เป็นช่วงที่พัฒนาทุกด้านมีการเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ และเป็นวัยที่มีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพซึ่งพัฒนาการด้านต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป การส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย จะอยู่บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนและถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่ไม่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการด้านต่างๆ จะเกิดภาวะชะงักงัน และยากที่จะแก้ไขพัฒนาให้สมบูรณ์ได้ในวัยที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า, 1) นอกจากนี้ เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม วัฒนธรรมและบุคคลการปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้สร้างเป็นความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่างๆ ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจึงช่วยพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กได้ (พิทยาภรณ์ สิงหกานตพงศ์ และคณะ, 2550, หน้า, 14) พัฒนาการ

สติปัญญาที่เกิดขึ้นในช่วงปฐมวัยนี้ จะเป็นรากฐานแก่การพัฒนาทางสติปัญญา การพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จึงจำเป็นต้องบ่มเพาะตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคต (วีณา ประชากุล, 2549, หน้า, 20)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลเด็กได้รับผิดชอบในการอบรม เลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ 7 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีแนวทางอะไรบ้าง
3. ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

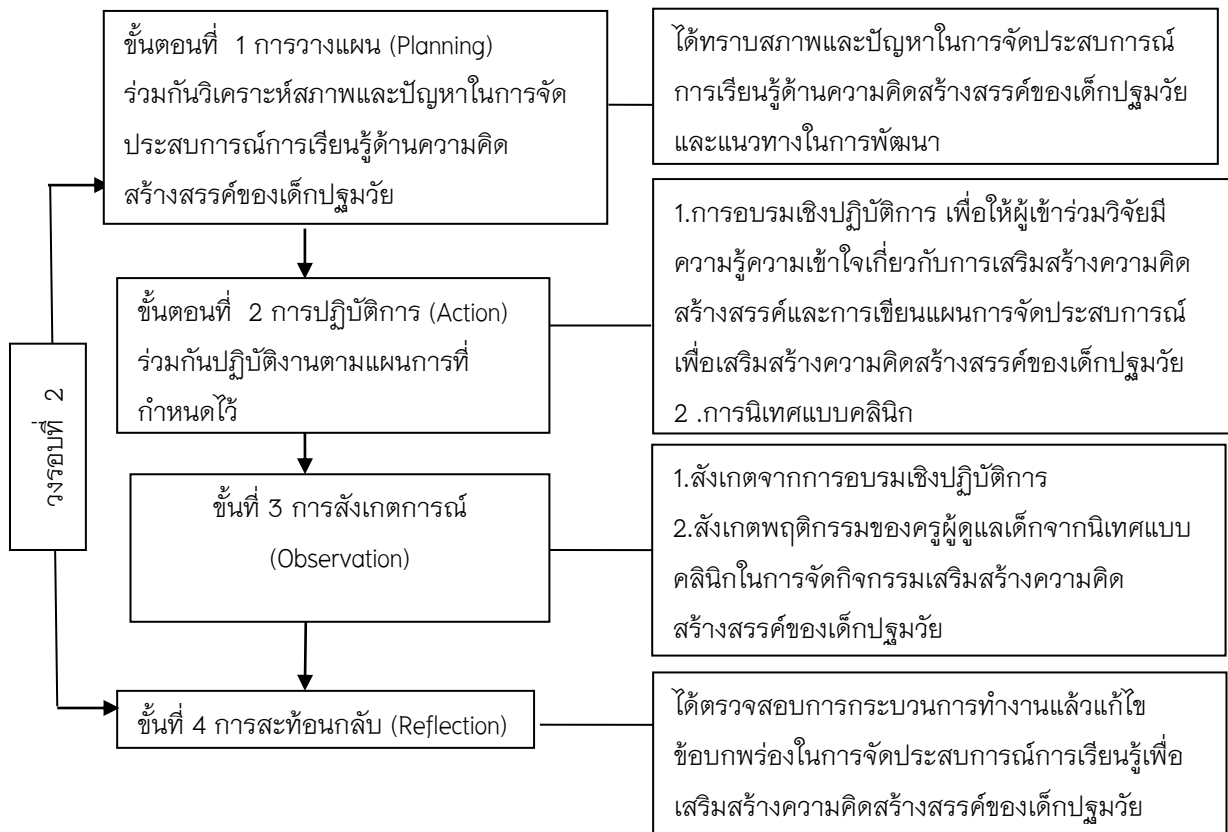
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart โดยมีการดำเนินงาน 2 วงรอบ (Spiral) ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนกลับ

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 12 คน
- 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 66 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบทดสอบ
- 2.2 แบบประเมินแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
- 2.3 แบบประเมินการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
- 2.4 แบบสังเกต
- 2.5 แบบสัมภาษณ์

2.6 แบบประเมินตนเอง

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการดำเนินการ และหลังจากการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง โดยใช้เวลาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็ก แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร พบว่า

1.1 สภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดประสบการณ์รู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ขาดการปรับปรุงยังคงใช้แผนการจัดประสบการณ์จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ โดยไม่สอดแทรกการสอนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ไม่มีการสร้างบรรยากาศ การเตรียมสื่อเพื่อส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ไม่มีบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ ส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.2 ปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย คือ ครูยังขาดความรู้เรื่องการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ขาดการดำเนินการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ไม่บันทึกผลการจัดประสบการณ์ที่เป็นปัจจุบัน หรือไม่มีบันทึกลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขและวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กไม่หลากหลายไม่คำนึงถึงพัฒนาการเด็ก ทำให้ครูไม่สามารถนำปัญหาหรืออุปสรรคที่พบบนมาศึกษาและแก้ไขในการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในครั้งต่อไปได้

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร พบว่า แนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ได้แก่

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยใช้เวลาการดำเนินการ 2 วัน

2.2 การนิเทศแบบคลินิก โดยกำหนดแผนการนิเทศแบบคลินิก หลังจากทีกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อติดตามให้คำแนะนำปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดความมั่นใจในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยดำเนินการระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2557

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่าก่อนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ทั้ง 11 คน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เท่ากับ 15.91 คิดเป็นร้อยละ 53.03 และผลการทดสอบครูผู้ดูแลเด็กหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.27 คิดเป็นร้อยละ 87.58 โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเท่ากับ 34.53

3.2 ครูผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความคิดริเริ่ม (Originality) 2) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) 3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) 4) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ซึ่งผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3.3 ผลการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของครูผู้ดูแลเด็กในวงรอบที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการสรุปทบทเรียน ในวงรอบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และเมื่อพิจารณาด้านการวัดและประเมินผล ด้านการสรุปทบทเรียน ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นจากวงรอบที่ 1

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

1.1 ด้านสภาพเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จัดประสบการณ์รู้ตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ขาดการปรับปรุงยังคงใช้แผนการจัดประสบการณ์จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ การจัด

กิจกรรมจัดไปตามแผนการสอนโดยไม่ได้รู้จักวิธีการสอนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วย ไม่มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์

1.2 ด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ จากการศึกษาพบว่า มีหลายปัญหา คือ ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยน้อย ไม่เอาใจใส่ในการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ วัสดุหรือแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งทางต้นสังกัดไม่ค่อยได้จัดอบรมให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กไม่รู้หลักการจัดประสบการณ์เพื่อการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมากนัก ส่งผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศแบบแบบคลินิก ซึ่งทั้งสองแนวทาง เป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้ดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมอบรมที่จัดขึ้นช่วยให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบกับการนิเทศแบบแบบคลินิก ที่เป็นการนิเทศแบบเฉพาะครูแต่ละคน เพื่อแก้ปัญหาของครูแต่ละคนได้ตรงประเด็นทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ 2 แนวทาง คือ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศแบบแบบคลินิก หลังจากกลุ่มเป้าหมายได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อติดตาม และประเมินผลการพัฒนาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกิดการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมากขึ้นส่งผลให้ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจกับบุตรหลานที่มีพฤติกรรมแสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวทางในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ให้มีความสามารถ ความชำนาญและมีทักษะการทำงานที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นถ้าต้องการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้ได้ผลดีนั้น จะต้องศึกษาถึงความต้องการจำเป็นและเลือกใช้แนวทางในการพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ มีหลากหลายแนวทาง เช่น การอบรม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการศึกษาเอกสาร เป็นต้น ดังนั้นการเลือกวิธีการในการพัฒนาจะต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับด้านที่ต้องการพัฒนา การพัฒนาในครั้งนี้ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะพัฒนาได้ดีนั้นครูผู้ดูแลเด็กจะต้องมีความรู้พื้นฐานมาก่อน เพื่อพัฒนาให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.3. การนิเทศแบบคลินิก เป็นการนิเทศเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือปรึกษาหารือ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและผู้นิเทศ สามารถช่วยเหลือ ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มวิธีการนิเทศรูปแบบอื่นๆ เช่น การนิเทศแบบคู่ขนาน การนิเทศแบบกัลยาณมิตร หรือการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และควรมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ระดับปฐมวัย ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนมากขึ้น โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการพัฒนาองค์รวมทั้งระบบและแนวทางการดำเนินงานมากจากความคิดของผู้มีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคน

2.2. ควรมีการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในด้านอื่นๆ เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การผลิตและการใช้สื่อ การวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พิทยาภรณ์ สิงหทานตพงศ์ และคณะ. (2550). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

วีณา ประชากุล. (2549). *การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ปฐมวัยศึกษาด้วยสื่อการเล่น*. วารสารวิชาการ. กรุงเทพฯ :

กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*

ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559.